

16
MUSEUM JULIEN VAN NERUM
HOEGAARDEN

16

ALPAIDIS

TIJDSCHRIFT voor HEEMKUNDE
FOLKLORE en OUDHEIDKUNDE

Kultureel tijdschrift uitgegeven door "De vrienden van 't nieuwhuys"

Gedeponeerd bij de Koninklijke Bibliotheek van België, onder het nummer B. D. 23.350.

Hoofdzetel: Museum JULIEN VAN NERUM

Vereniging zonder winstoogmerk

2 & 4 Ernest Ourystraat, Hoegaarden - telefoon 016/762.94

Verantwoordelijke uitgever: H. VAN NERUM

Redaktieleider: A. BOESMANS

Presentatie: R. VERPOORT

De medewerkers schrijven onder eigen verantwoordelijkheid. De gedachte van hun artikels is niet noodzakelijk deze van het Bestuur.

Hoger Beschermmokomitee

Eredeken: Ridder J. de NEEFF, Gouverneur van de Provincie Brabant

Leden: A. HETTICH, Burgemeester van Hoegaarden

E. ROWIE, Bestendig-Afgevaardigde van Brabant

P. ROCK, Directeur-Generaal aan het Ministerie van Kultuur

J. VERBESSELT, Konservator aan de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis te Brussel

R. LEMAIRE, Professor aan de Universiteit van Leuven

G. WINNEN, Afgevaardigde van de Toeristische Federatie van de Provincie Brabant

Museumraad

Hoofdbeheerder en Algemene Kulturele Aktie: H. VAN NERUM

Museumkonservator en Klubbeheerder: A. GUILLUY

Algemene Administrate en Boekhouding: R. VERPOORT

Sekretariaat: M. COLLIN

Redaktie en Publikaties: A. BOESMANS

M. DODION

R. VERPOORT

Bibliotheek, Archief en Toeristische Dokumentatie: F. DOTREMONT

H. TRITSMANS

Kulturele en Artistieke Voorlichting: F. MANNAERTS

H. CIPERS

Kontrole en Nazicht: J. HUBERT

E. VAN NERUM

Hulp en Bemiddeling: Mevr. VERVOORT

Juffr. DAYERS

H. KRAHY

Briefwisseling te richten aan de betrokken dienst in de Hoofdzetel.

I N H O U D

De Geschiedenis van een Studiebeurs door Hubert Van Nerum	2
Varia	26
Katalogus van de Museumbibliotheek (vervolg)	28
De warme wereld van André LORIER door Em. Vandeveld	35
Onze Ereleden 1969	39

het museum julien van nerum biedt u aan

zegelafgietsels van Belgische gemeenten	± 25 Fr
grondplannen van hoegeaarden formaat : 75/50 cm	50 Fr
foto van het grondplan formaat : 20/28 cm	60 Fr
foto-postkaarten van het museum formaat : 10/14 cm	10 Fr
geschiedenis van hoegeaarden	100 Fr
stamboom van de familie Lebegge	80 Fr
geschiedenis van outgaarden	50 Fr
katalogus van de museumbibliotheek	25 Fr
das met wapenschild en kleuren van hoegeaarden	140 Fr
historische muntkaramellen "cesar", ± 200 gr	20 Fr
stenen Bierpotten	85 Fr

en

folkloristische dranken in zijn 18e eeuwse
taveerne met rustige en landelijke stemming

open op werkdagen vanaf 15 uur
op weekenden en feestdagen vanaf 10 uur

De Geschiedenis van een

Studiebeurs

Geraadpleegde bronnen :

Provinciale Commissie voor studiebeurzenstichtingen van Brabant (stichting nr XLVII Henricus Peeters).
Ministerie van Justitie (Erediensten) - Beursstichtingen.
Algemeen Rijksarchief van Brussel (Arch. Univ. Leuven).
Belgisch Staatsblad (KB en MB).
Histoire des Communes Belges. Canton de Tirlemont (Hougaerde) door Alph. Wauters.
Geschiedenis van Hoegaarden door Vander Velpen pr.
Brabantse Tak van het Haspengouws geslacht Bormans (Brabantica II en III).
Kerkarchief van Hoegaarden.
Kadastrale legger der grondeigenaars van Hoegaarden. (Fondatie Peeters)
Familie-archief Peeters, Sweerts en Van Nerum (Collateursboek).
Familieschoon, geschiedenis van het Neerhem-geslacht.

Een woord vooraf

Deze geschiedenis is geen gewone geschiedenis en handelt niet alleen over een studiebeursstichting, maar ook over oude notabele geslachten en schepenfamilies van Hoegaarden, die gedurende meer dan een eeuw het dorpsbewind en alle leidende posten in handen hielden en hun sporen hebben nagelaten.

Het is een onuitgegeven werk, dat heden met toelating van de Gulden Lelie (familiegilde Van Nerum) mag verschijnen, nadat het meer dan twee eeuwen angstvallig in haar archief bewaard bleef. Het werpt een licht op het verleden van Hoegaarden en omvat belangrijke gegevens voor de studerende jeugd, voor het bekomen van een niet te versmaden studiebeurs.

Inleiding

In al onze steden en dorpen hebben oude geslachten gewoond, die gedurende lange tijd in hun gewest de scepter zwaaiden. Zo had men ondermeer de bevoorrechte geslachten van Brussel, "Les lignages de Bruxelles", die er zelfs een grootboek op nahielden met lange afstammingslijsten om het nakomelingschap vast te

leggen. Deze nakomelingen leven heden nog in federatie voort en gaan er fier op, hun afstamming uit een van deze geslachten te kunnen bewijzen.

En ook Leuven had haar vooraanstaande families, "de zeven geslachten van Leuven" genaamd, wiens namen in de geschiedenis van de stad werden opgenomen.

Maar nergens laaiden de hartstochten zo hoog op en nergens werd de greep naar de macht zo vinnig gevoerd als te Hoegaarden, in de oude "Vrijheid", de rijke bierstreek uit de gouden eeuw. Zij moesten er geenszins onderdoen voor de grootsteden, voor wat hun bevoorrechte geslachten betrof en het prestige dat zij nastreefden.

Het waren vooral de grote en rijke brouwers, verenigd in een machtige Brouwersgilde, die in de XVIIIe eeuw te Hoegaarden, de toon aangaven en onder hun meest vooraanstaande leden en vrienden, de mannen kozen om in de Regentie "Het Korps der Wethouders" te zetelen. Zij alleen bepaalden het leven en de dorpspolitiek en maakten zelf wet.

Door het onderling uithuwelijken van hun kinderen, zorgden zij er voor dat alle hogere en leidende functies en bezittingen steeds in de clan van eigen families bleven, waardoor zij invloedrijke personages en rijke grondbezitters werden. Zo vormden zij inderdaad een beperkte kring van alleenheersende geslachten, een soort van autocratie, die vaak als kleine landadel werden beschouwd, een eigen wapenschild bezaten om hun voornaamheid nog meer tot uiting te brengen en in hun dorp een grote rol speelden.

De Brouwersgilde werkte dit alles nog meer in de hand, want om de belangen en bezittingen van de brouwersfamilies te beschermen, vaardigde haar opperste beschermheer, Ferdinand van Beieren, Prins-bisschop van Luik, aan wie Hoegaarden toebehoorde, in 1615 een strenge verordening uit, waarin o.m. het volgende stond vermeld en strikt diende nageleefd :

- geen enkele nieuwe brouwer mocht zich te Hoegaarden vestigen, zonder zich aan het gezag van de Bisschop en de wetten van de Brouwersgilde gedweete onderwerpen;
- alleen de zonen van Hoegaardse brouwers en deze die er reeds meer dan 12 jaren woonden, mochten zonder patentrecht een eigen brouwerij openstellen.

Al de anderen moesten 15 tot 60 gouden florijnen betalen, hetgeen een merkkelijk hoog bedrag was.

- een Hoegaardse brouwersdochter mocht zonder patent haar vader opvolgen, maar moest 12 florijnen storten zo zij geen brouwerszoon trouwde.

Deze verordening lokte tussen de brouwerskinderen onderlinge huwelijken uit, zodat alle macht bestendig in dezelfde families bleef.

Maar wanneer de heersende geslachten zich in de eerste helft van de XVIIIe eeuw zodanig begonnen uit te breiden en een te grote omvang namen, zou er zich in de schoot van deze autocratie, een kern vormen bestaande uit vijf families, gesproten uit dezelfde stamouders. Het was een soort van "elite", een "Staat in de Staat", die naar de hoogste ambten streefde en overal in alle gezagvoerende kringen de meerderheid trachtte te bemachtigen om haar wil op te dringen.

En toen hun doel bereikt was, wilden zij ook nog hun faam vereeuwigen en hun naam onsterfelijk maken, waardoor zij hun stempel drukten op de geschiedenis van Hoegaarden.

Ingevolge een testament van een studiebeursstichting, die heden nog steeds bestaat en in 1739 door een van hun bloedverwanten neergeschreven werd, verzamelden de rechthebbenden zich in een "Confrerie" de "Confrerie der V Geslachten" genoemd.

Hieruit sproten de latere familie-gilden, die de oude tradities in ere en luister hielden en alles in het werk stelden om hun nakomelingen aan de macht te houden.

Zij bereikten de hoogste top van de hiërarchie en eigenden zich het privilege van het Regentschap toe. Allen die niet in hun kaart speelden werden geweerd en streng waakten zij er over, dat alwie in het dorp een leidende funktie wilde bekleden, zoals meier, schepen, burgemeester, raadslid, pastoor of notaris, door rechtstreekse afstamming of nauw verwantschap tot een van de vijf bevoorrechte geslachten der Confrerie behoorden, of een zeer onderdanig en betrouwbaar vriend was.

Tot op het einde van het Oud Regiem bleven zij aan het bewind, maar hun alleenheerschappij gaf aanleiding tot hartstochtelijke twisten, die op de vooravond van de Franse Revolutie, met een machts-greep van de opstandelingen eindigde, waardoor zij uit hun ambt ontheven werden en hun ster aanzienlijk deed verbleken.

In dit artikel zullen wij ons echter beperken tot de geschiedenis van de studiebeursstichting, die aan de basis lag van het ontstaan van de "Confrerie der V Geslachten", waardoor zij beheerd werd.

Later zullen nochtans artikels verschijnen over de politiekvoering van de grote geslachten van Hoegaarden en de hartstochtelijke twisten en woelige troebelen die er het gevolg van waren.

De lezer wordt evenwel verzocht de feiten die zich destijds afspeelden, in het licht van hun tijd te zien en er geen verkeerde gevolgtrekkingen uit te maken.

Door de publicatie van dit onuitgegeven werk beogen wij slechts een bijdrage te brengen tot de algemene geschiedenis van Hoegaarden.

Een huwelijk van brouwerskinderen

De geschiedenis van de vijf Hoegaardse geslachten uit de Confrerie ving aan in 1700 door een huwelijk onder brouwerskinderen, namelijk van Servatius Sweerds uit de Paradijshoeve met Catharina Peeters uit de Cruysblock.

In de tweede helft van de XVIIe eeuw werd de Cruysblock (huidige hoeve Cipers, gelegen over 't nieuwhuys-museum) bewoond door Brouwer en Burgemeester Bertel Peeters en zijn vrouw Josyne Vanden Putte. Zij was weduwe van Burgemeester Daniel Bormans, die 't nieuwhuys had herbouwd na de brand van 1636 en de zuster van Deken Jan Vanden Putte.

Het gezin Peeters x Vanden Putte had acht kinderen, waaronder Catharina die met Servatius Sweerds huwde en Henricus, die zijn oom Jan Vanden Putte als Deken van Hoegaarden opvolgde en in 1739 door zijn testament een fel betwiste studiebeurs stichtte.

De Cruysblock bestond toen uit een ruime hoeve, voormalig bezit van de familie Bormans, met aanpalende gronden die zich uitstrekten tussen de Tommestraat, de Molenweg (heden Pastorijstraat), het Paradijsstraatje (ook Pastoorsstraatje genaamd) en 's Heerenwegh (nu Doelstraat).

Dit uitgestrekt "block" paalde aan een ander eigendom, de Paradijsblock, waarop de Paradijshoeve "Ferme du Paradis" (heden verkaveld onder Vandermolen en Stockmans) en de afspanning "'t Cleyne Paradis" (later Café du Paradis) stonden. De Paradijsblock, voorheen kerkelijk goed en behorend tot het voormalige castrum van Gravin Alpaïdis, werd afgebakend door de Pastorijstraat, de St Gorgoniuskerk en het oude kerkhof, de Koffiestraat (nu A. Putzeysstraat), de Doelstraat en het Paradijsstraatje.

De Paradijshoeve was de woonst en het stamhuis der Sweerdsen, de meest vooraanstaande familie te Hoegaarden in de XVIIIe eeuw. Het pachthof werd bewoond door Brouwer Peter Sweerds en zijn vrouw Margriet Hermans, weduwe van Schepen Lambrecht Van Duynhoven. Zij was de zuster van Eersaeme Jan Hermans, meier te Corbeek en van Arnold Hermans, Kanunnik te Hoegaarden.

Uit hun huwelijk sproten zes (misschien zeven) kinderen, waaronder Servatius die later met Catharina Peeters trouwde. Servatius en Catharina waren dus beide brouwerskinderen en behoorden tot bevriende en vooraanstaande families, wiens erven langs het Paradijsstraatje aan elkaar paalden, zodat het niet verwonderlijk is dat zij voor elkander bestemd werden.

Misschien ontstond er aan het Paradijsstraatje wel een idylle die in 1700 door een huwelijk besloten werd, waaruit juist negen maanden later een eerste kind werd geboren.

Na hun huwelijk vestigden zij zich op de Paradijshoeve, waar Servatius zijn vader als brouwer had opgevolgd en ook tot Schepen in de Regentie zou benoemd worden.

De vithuwelyking van hun kinderen

Servatius Sweerds en Catharina Peeters werden de voorouders van vele Hoegaardse families, die heden nog fier gaan op hun afstamming en net als de Brusselse geslachten, de wens uitdrukken om in federatieverband te leven.

Uit de verbintenis Sweerds x Peeters sproten acht kinderen en wanneer deze tot rijpheid waren gekomen, werd er onder de hoede van Deken Henricus Peeters, hun oom, en latere stichter van de studiebeurs, naar goede huwelijken uitgekeken.

Hun eerste kind Barbara, geboren in 1700, trouwde in 1723 met Carolus Van Nerum uit Waanrode, een welstellende brouwers- en pachterszoon, afstammend uit de voorname geslachten Spaens en Immens uit Tienen.

Met de hulp der Sweerdsen opende Carolus Van Nerum zijn brouwerij te Hoegaarden op de Vroente aan de Grote Brug en werd tot Burgemeester (destijd rentmeester genaamd) en vervolgens tot Schepen benoemd.

Dan kwam Maria Anna aan de beurt, geboren in 1702. Zij trouwde in 1727 met Hendrik Hoebancx uit Attenhoven. Ook hij werd brouwer te Hoegaarden en trad tot de dorpsraad toe, dank zij de Sweerdsen.

Clara, het derde kind, geboren in 1704 omhelsde de geestelijke stand en ging in de Orde der Annunciadenzusters te Tienen.

Joannes, geboren in 1706 stierf kort na zijn priesterstudie te Leuven.

Henricus, geboren in 1708, werd pastoor en volgde zijn oom Henricus Peeters op, zodat ook het pastoorsambt in deze familie bewaard bleef.

Dan kwam Servaes, geboren in 1713. Hij huwde in 1734 met zijn verwante Angelina Sweerds en vestigde zich in de Cruysblock. Het was de grootste sekretaris die Hoegaarden ooit heeft gekend. Hij had zijn schoonvader Antoon Sweerds als sekretaris (griffier) opgevolgd en was de ziel van alle politiek leven te Hoegaarden in de XVIIIe eeuw.

Vervolgens was het Elisabeth, geboren in 1711 die in 1735 in het huwelijk trad met de brouwerszoon Hendrik Struys (ook soms Struyf geschreven) uit Houtem, die zijn vader opvolgde en tot voorzitter der Schepenen werd benoemd.

En ten slotte kwam de jongste zoon Hubertus, geboren in 1716, die in 1736 huwde met Maria Anna Van Osmael, een rijke boerendochter uit Outgaarden. Hij was eveneens brouwer, woonde te Rommersom en werd door zijn broeder Servaes tot rekenplichtige van de dorpsraad aangesteld.

Nu was alles in kannen en kruiken. De Sweerds-clan waartoe Van Nerum, Hoebancx en Struys behoorden, gesteund door enkele vrienden waaronder Collard, Vandermolén, Dumont en Brasseur, hield alle macht in handen en waakte er angstvallig over, om zijn gezag niet kwijt te spelen. Zij waren de Notabelen van het dorp, die voor het leven tot schepenen in de Regentie waren benoemd en bijgevolg het gezag voerden in "het Korps der Wethouders".

Hun trouwe vrienden hadden zij tot de dorpsraad betrokken, waarvan zij de teugels goed gespannen hielden, zodat Sweerds en Co bijna alle sleutelposities in handen hielden. Later zouden zij er zelfs in slagen alle ambten en functies door eigen bloedverwanten te laten bekleden en vervullen, zodat de XVIIIe eeuw ook "de eeuw der Sweerdsen" werd genoemd.

De studiebeursstichting

Op 12 december 1739 maakte Deken Henricus Feeters zijn testament en legde hiermede de grondvesten voor de oprichting van de "Confrerie der V Geslachten", waardoor deze families, onder de meest bevoorrechte geslachten van Hoegaarden, tot de elite verheven werden.

Hier volgt de oorspronkelijke tekst van het testament :

De karamel César

Alleen in het museum verkrijgbaar

Is voor zijn geld een goede waar !!!

idaro

XLVII

FONDATION HENRI PEETERS.

A. — Acte de fondation du 12 décembre 1739.

In den naem des heere. Amen.

Tot meerder eere en glorie van Godt tot troest en bystant mynner ziele en van alle myne vrienden en daer ick eenigsins soude konnen voorgehouden zyn soo is 't dat ick by myn testament en een andere fondatie der missen in onse kerke van Hougaerden, fundere alnoch dese, en begere de selve in alle haere punten ten eeuwigen daegen geobserveert te worden in forme en maniere naervolgende. Zoo maecke en laete tot dese myne fundatie de somme van deusent pattacons van myne gereedste penninghen die naer myne doot van myne erfgenaemen van myn testament naeste neven en executeurs van myn testament sullen konnen gevonden woorden, de welcke dese deusent pattacons sullen appliceren te rente, oft aen goede panden te coopen, gelyck sy dat sullen te beste geraeden vinden om den intrest van dese 4,000 patacons te imploeren en te appleceren in de naervolgende manier.

In den eerst die dese fundatie sullen genieten oft besitten sullen gedurende dien tyd verobligeert blyven dat alle weken door eenen priester die den heer pastoor daertoe sal gelieven te denomineren gelesen sal worden aen den autae van het alderheyligh Sacrament eene *Requiem* misse en aen den voet van den autae sal gelesen worden eenen *Miserere* en *Profundis*, tot laeffennisse van myne en myne vrienden & zjelen oft daer ick kan voor schuldigh syn, en, en de meer rest van den intrest van dito capitael sullen sy alle jaeren trekken en genieten tot vervoerding van hunne studien, en de eerste die ick hier denominere en sullen meugen genieten den intrest van dit capitael met den last van eene wekelyke misse als voor dat is Henricus Carolus Vannerum, mynen peter benevent Henricus Hoebanx mynen peter beginnende naer myn doot, en sullen het selve trekken thien jaeren lanck in hun studie van de clyn schoelen, in de philosophie, theologie, rechten oft medecynen, en oft dat den eenen oft den anderen oft alle twee quaem aftevalen, zoo zullen in de plaetse

Etudes.

ssst...

EEN GOEDE
RAAD...
WEES KLANT BIJ

SCHILDER **ROBERT
MANNAERTS
VANMOL**

TEL.: 016/76304 HOEGAARDEN

Beenhouwerij - Charcuterie
POL

rundsvlees

varkensvlees

hanen

kannen

konijnen

steeds eerste kwaliteit

grote keus in charcuterie

35 Doelstraat Hoegaarden t/016/76315

men bestelt ten huize

boekhandel speelgoed
schoolgerief
ijzerwaren en huishoudartikelen
GAS

Henri Mertens - Graulus

35 Doelstraat

Hoegaarden

t/016/763.69

Sedert meer dan 100 jaar

Vandermolen J & H

alle houtsoorten

dakbekleding

plastiek

roefing

muurbekleding

enz...enz...

t/016/761.35

Wilt U mooie en sterke meubelen? Slechts EEN adres
 78 Doelstraat
 Hoegaarden
 tt 016/76.382

EMANUEL VANDERMOLLEN

voor uw moderne keukens, alsook voor aanbouwmeubelen

vlugge bediening en zorgzaam werk
 brengt ons een bezoek
 het loont de moeite !!!

prijzen buiten
 konkurrentie !!!

kasbons

depositoboeckjes

kapitalisatiebons

GEMEENTEKREDIET
 VAN BELGIE

PIERRE ROTTY

83 Stoophansstraat

Hoegaarden

tt 016/76.320

Beenhouwerij - Charcuterie

MAURICE VAN MAELE - WYSEUR

8 Gemeenteplaats

tt 016/76.279

Hoegaarden

Bronwaters

Claudfontaine

Vichy

Evian

Vittel

Bierhandel

R. PIERAERTS

7 Torsinplaats

Tienen

tt 016/81048

van dese die afvalt oft afvallèn succederen in dese plaetse de sonen van mynen neven Servatius Sweerds en van myne neve Hubertus Sweerds myne nevenen sullen meugen genieten van de clyn schoelen tot den ouderdom dat sy sullen continueren twelf jaeren in de studie als voor, begerende datter altyd sullen twee wesen die het besitten gelyckelyk en moeten wesen van myne suster Catharina Peeters kindtkinderen al waer het tot de vyfde generatie toe prefererende altyd de oudsten en aen my naest bestaende soo nochtans dat ick niet en begeer datter de gebroeders sullen succederen in de besittingh als er andere neven te vinden syn in het selve gelet van maegschap, myne suster Catharina Peeters in haeren huwelycken staet met Servatius Sweerds, in syn leven schepenen van Hougaerden hebben in hun leven samen verweckt 8 kinderen den oudsten Joannes^{C/} naer syn studie overleden, 2 Barbara getrauwdt met Carolus Vannerum 3 Maria Anna getrauwdt met Hendrick Hoebanx 4 heer Henricus nu pastoor van Hoegaerden 5 Clara nu religieus der annuntiaten tot Thienen 6 Servatius getrauwdt met Angelina Sweerds 7 Elisabeth getrauwdt met Henrick Struys 8 Hubertus getrauwdt met Maria Anna Vanotmael en alle dese getrouwde hebben kinderen verweckt samen soo sons als dochters en het syn dese neven descendenten van Servatius Sweerds en Catharina Peeters myne suster die ick begere te meygen pretenderen tot dese myne fundatie als voor tot de 5 generatie toe inclues versoeke en bidde hier toe den eerwerdighen heer pastoor van Hougaerden als proviseurs benevens twee van myne naeste neven altyd goede sorge hier over te dragen, en dat de naeste vrinden en mombaers der studenten die dese fundatie sullen besitten en genieten voor Godt sullen borch blyven datter een wekelyke misse geschiet als voor, en dat de goederen in goeden staet blyven en oft er eenige panden wurden vernadert of veralieneert dat sy op het beste sullen aenhangen en daer eene goeden register van houden om alle confusie te voorkomen soo stelle ick hier den pastoor hier van als executeur en tuteur den heer pastoor. Maer als er geen van myne vrinden meer sullen te bevinden syn tot het 5 gelet oft generatie inclues om dese fundatie te kunnen genieten, alsdan stelle ick hier tot collateurs en proviseurs den eerwerdighen heer pastoor van Hougaerden met twee oudste schepenen van Hougaerden in dry egale stemmen om de selve fundatie te confereren aen kinderen van Hoegaerden gebortigh welke van goeden wille en van goed verwaght syn, en die sullen dese fundatie genieten aut synde viertien jaren tot 24 jaren in de studie als voor, alsoo nochtans dat dese sullen verobligeert wesen alle weken ten eeuwigen daegen te doen lesen twee missen aen H. Sacraments autae door eenen priester van onse kercke van Hougaerde door den heer pastoor van Hougaerden te nomineren den welcken sal hebben voor ider intentie der misse thien stuyvers oft twelf stuyvers gelyck den heer pastoor daer over volle dispositie geve.

Collateurs.

Eyndelyck soo versoeck ick hier alle en igelyck die het magh aengaen op hun conscientie van hetgene voorschreven is welter herte te nemen, ten boeck gestelt worden want sulkx mynen uytstersten wille en begeerte is; in teeken der waarheyd hebbe dit met myne eygehand onderteekent en by myn testament gevoeght in het pastoreel huys van Hougaerden op den 12 December 1739 (geteekend) Henricus Peeters landtdeken van het district van Hougaerden.

(1) oudste zoon

Ontlading van het testament

De studiebeurs werd dus gesticht op 12 december 1739 door Deken Henricus Peeters uit Hoegaarden, ten voordele der nakomelingen van zijn zuster Catharina Peeters, gehuwd met Servatius Sweerds.

Hij liet duizend liggende patacons (ecus) na, om in renten verwerkt te worden. Deze interesten moesten volgens bepaalde wilsbeschikkingen en voorwaarden tot een studiebeurs worden omgezet en jaarlijks aan voornoemde rechthebbenden uitgekeerd worden.

Uit de stichtingsakte blijkt duidelijk dat Deken Peeters de studiefundatie had ingesteld ten voordele van zijn "suster Catharina Peeters' kindtkinderen al waer het tot de vyfde generatie inclues".

Dit betekent dat de rechthebbenden werden gerekend vanaf haar kleinkinderen (kindtkinderen) en vervolgens diens nakomelingen tot de vijfde generatie inbegrepen (inclues).

Om alle mogelijke "confusies" (missingen) hieromtrent uit te schakelen, gaf hij in zijn testament de nominatieve opsomming der kinderen van zijn zuster, waaruit de afstamming moest voortspuiten, om "te meugen pretenderen tot dese mijne fundatie als voor, tot de 5 generatie toe".

De in aanmerking komende basis-gezinnen, chronologisch opgesteld volgens hun huwelijk, waren :

- Carolus Van Nerum x Barbara Sweerds
- Hendrik Hoebancx x Maria Anna Sweerds
- Servaes Sweerds x Angelina Sweerds
- Hendrik Struys x Elisabeth Sweerds
- Hubertus Sweerds x Maria Anna Van Osmael.

Verder bepaalde hij dat het steeds de oudste zoon van het gezin moest zijn en twee in aantal, die de som gelijk zouden verdelen. Het genot mocht nooit op een jongere broeder van hetzelfde gezin overgaan, zo er "andere neven te vinden syn in het selve gelet van maegschap".

De genothebbers moesten bovendien een wekelijkse mis laten opdragen in de kerk van Hoegaarden, terwijl de strikte toepassing van zijn testament toevertrouwd werd aan de pastoor van Hoegaarden, twee van zijn naaste verwanten, de voogden van de studenten en de nauwste familieleden.

De eersten die hij legerde te mogen genieten van zijn stichting waren zijn peterkinderen : Henricus Van Nerum en

Henricus Hoebancx (oudste zonen van de eerste twee basisgezinnen). Zij mochten de beurs behouden gedurende tien jaar in de kleine scholen, de wijsbegeerte, godgeleerdheid, rechten en medicijnen.

Zo een van beide "quaem af te vallen" duidde hij als onmiddellijke plaatsvervangers aan, de oudste zonen van Servaes en vervolgens van Hubertus Sweerds, die dan de studiebeurs zouden overnemen voor de ganse duur van hun studie in de kleine scholen en dan gedurende twaalf jaar in de hogere studies zoals hierboven bepaald.

Hieruit blijkt dat de volgende kandidaten moesten wachten tot wanneer de beurs volledig of gedeeltelijk vrij kwam, zodat men feitelijk mag spreken van twee beurzen.

Oprichting van de confrarie der V. geslachten

Op 10 oktober 1741 was Deken Henricus Peeters overleden en diezelfde dag werd in de pastorie (toen gelegen op de Houtmarkt in het huis Dumont), het testament van de beursfundatie gevonden.

Een maand later werden de laatste wilsbeschikkingen van de Deken ter studie van Notaris Joes Sweerds op minuut gesteld en gewettigd.

Op 9 december begaven alle zonen en schoonzonen van Servatius Sweerds en Catharina Peeters, vergezeld van Notaris Joes Sweerds zich naar het pastoraal huis, om tot de uitvoering van het testament over te gaan.

Hieronder volgt de originele tekst van de akte, die aldaar door de uitvoerders werd opgesteld en een uittreksel was uit het Sweerdsboek (Grootboek der V geslachten).

Dit boek moet wel omvangrijk geweest zijn, gezien het in 1741 reeds vijf registers (letter E) telde, elk wellicht meer dan 125 blz. bevattend en waarvan de verschillende onderwerpen per register genummerd waren.

Hieruit mag besloten worden dat de stichting der V Geslachten slechts een onderdeel uitmaakte van het Sweerdsboek.

Extract autshentiack uyt den Swaartsboek

Reg. E fol 125 nr 23

Op heden desen 9 Xbris compareerden int pastoraelhuyse tot Hoegaerden voor mij ondergeschreven nots binnen deze vrijheydt

residerende de naergenoemde getuyghe ende personnellyck Henricus Svheerts onse tegenwoordighen pastoor, carlo van nerim, henricus hoebanx, henricus struys, servatius svheerts ende hubertus svheerts, wethoudere scepenen ende geswhorenen tot Hoegaerden, welcke comparanten hebben verklaert te fundeeren ten daege maenden ende jaere voors. eenen bestierst offte Hoofttraede genaemt Svheertsraede voire te appliceeren ten testamente gesigneert Henricus Peeters Landtdecken binnen voors. Vryheydt om gevonden te syn int pastoraelhuyse date X 8bris wettigh attesteert in mijn stude nots date X 9bris.

Item te fundeeren de confrerye vande V familien ende bestiert door den Svheertsraede in V geletten offte kleine raeden naergenoemde van nerim, hoebanx, struys, S. Svheerts, H. Svheerts vojr de uytvoirderinghe van 't testament voors.

Item tot vhettinghe vhaepene te voeren van confrerye voors. 1 de gulden lelye offte van nerim carl sgelette, in abjme, 2 tsilver svhaert offte hoebanx henricusgelette in senextrehooft, 3 den silveren struysvoghel offte struys henricusgelette in dextrepoynte, 4 den svharten merel offte svheerts servatiusgelette in dextrehooft, 5 'tgroene klaverenblad offte Svheerts hubertusgelette in senextrepoynte met upte voors. blasoene een vhydruyventak in respyt van de fundateurs ende signateurs voors. testament.

Item te nomineren tot proviseur ende tuteur henricus svheerts, pastor ende te nemen tot collateurs die naergenoemde s svheerts ende h svheerts voir te denomineeren de pretendentes ter presentie van carlo van nerim, h hoebanx ende h struys, vojr te approbeeren aller goede... van hetgene in testament voors. en is vhelter herte te nemen en ten boecke gestelt vhorden.

Tot teecken van vhaerheyte voors. in respyt voir den uytterste vhillen en begeerte van de fundateur. Gedaen ende gepasseert binnen Hoegaerden ten date voors. ter presentatie van de getuyghe ... aensocht... de comparanten in... te fundeeren hetgeen voors en de minute deser... bekleedt met de segel ende handteecken van Dus Henricus Svheerts, Carlo van Nerim, Henricus Hoebanx, Henricus Struys, Servatius Svheerts, Hubertus Svheerts ende voir my ondergeschreven

Accordeert met syn origineel by extract
Quod attestor

Joos Svheerts Nots
1741

Een afschrift van deze akte werd op 16 mei 1964 in de kelder van 't nieuwhuys-museum in een verborgen nis weergevonden en berust heden in het familie-archief Van Nerum onder inv. nr 413.

Zie hoe de naam Sweerdts in dit dokumēt zonder "d" letter geschreven werd, terwijl de letter "w" overal door "vh" wordt vervangen, behalve in hoofding.

De uitvoerders van het testament waren dus Pastoor Henricus Sweerds, Carolus Van Nerum (ook van nerim geschreven), Henricus Hoebancx, Henricus Struys, Servaes Sweerds en Hubertus Sweerds met Notaris Joes Sweerds. Zij gingen tot de oprichting over van een bestuurlijke Hoofdraad, "Sweerdsraad" genaamd, "voire te appliceeren den testamente", en om er het verder beleid van te verzekeren.

Bovendien stichtten zij de "Confrerie der V Geslachten of Families", die zou bestuurd worden door de Sweerdsraad en die onderverdeeld was in vijf raden of "geletten", ook familieraden genaamd, om in het kader der Confrerie elk hun eigen belangen te verdedigen.

Aan het hoofd van elke familieraad stond de stamvader van het "gelet" die samen in de Hoofdraad zetelden en de "Sweerdsraad" uitmaakten.

Om hun families nog beter te onderscheiden, namen zij ook elk een eigen benaming aan, geïnspireerd door de heraldische figuren uit hun wapenschild.

Zodoende kreeg men :

- de gulden lelye, of het Van Nerumgelette (gelid of geslacht)
- 't silver swaert, of het Hoebancxgelette
- den swarten merel, of het Servaes Sweerdsgelette
- den silveren struysvoghel, of het Struysgelette
- 't groene claverenblad, of het Hubertus Sweerdsgelette.

En om de kroon op het werk te stellen schonken zij aan de Confrerie der V Geslachten, een eigen gevierendeeld blazoen in rococostijl, waarin de hoofdfiguren van hun onderscheidelijke wapenschilden tot één enkel herleid werden, met in het hoofd de wijndruiventak van het geslacht Peeters, uit eerbied voor de beursstichter.

Dit blazoen kreeg de naam van "Waepene der Landtdeken Peeters fundatie".

Ten slotte benoemden zij tot Proviseur en voogd (of mombaarvader) van de stichting, Pastoor Henricus Sweerds en tot Collateurs, Servaes en Hubertus Sweerds.

Deze werden met het beheer en de administratie van de beurstichting belast; aankoop der gronden, innen van de renten, aanduiding der rechthebbenden, toekenning der fondsen en bijhouden van de afstammingslijsten in een register, zoals het testament voorschreef (eene goeden register van houden om alle confusies te voorkomen).

Natuurlijk geschiedde dit alles onder het waakzaam oog van de Sweerdsraad, waarin elke familie of gelet haar afgevaardigde had.

Met de 1000 nagelaten patacons werden drie gronden aangekocht, beschreven als volgt :

- omtrent vier boinders studentenlandt gelegen onder Rommersom naer Thienen, regenoten die Ghete en den wegh naer Rommersom.
- item anderhalf daghmael op den Duyvelscouter int Rommersomveldt, regenoten den grooten wegh naer Geldenaeken.
- item omtrent een half daghmael in 't selve Rommersomveldt, regenoten die Ghete ende staet naer Autgaerden.

Doch om de zaak te vergemakkelijken werden de gronden aan de voogden van de rechthebbende kinderen in "labeur" uitgegeven, zodat zij zelf voor de jaarlijkse renten zorgden.

Instelling van het Grootregister of Sweerdsboek

De aanduiding van de eerste rechthebbenden bracht geen moeilijkheden teweeg. Het testament had uitdrukkelijk hun namen voorzien. Het waren Henricus Van Nerum (zoon van Carolus), geboren te Hoegaarden in 1727 die te Leuven in de theologie studeerde en nadien Pastoor werd te Kortemark en Henricus Hoebancx (zoon van Hendrik), ° te Hoegaarden in 1728, die samen de beurs bekwamen en haar tot in 1752 behielden.

Datzelfde jaar maakte Notaris Joes Sweerds nochtans afschriften van het grootregister, waarvan hij een exemplaar aan elk "gelet" der vijf geslachten schonk.

Een van deze kopijen kon teruggevonden worden bij de nakomelingen van de familie Peeters te Diest en was getiteld : "Segel ende waepene extracte voor Not. Sweerds in 1752".

In dit dokument stond de afbeelding van de "Waepene der Landt-deken Peeters fundatie" aangegeven, met de volledige afstamming van de vijf bevoorrechte geslachten.

Het maakte ons de identificatie mogelijk van voornoemd "fundatieblazoen" en gaf tevens de zekerheid betreffende de instelling van een grootregister.

Voor Servaes Sweerds werd hierin het volgende vermeld :

"dit is 't segel ende waepene van Sr Servatius Sweerds geboortigh tot Hugaerde ende in syn leven greffier voors. Vryheydt in wettelycke houwelycke (geweest) met jouffr. Angelina Sweerds te saemen voortgebraght hebbende vyf kinderen Servatius, Lucia, Henricus, Anna en Antonius altemael kindtkinder van Landtdeken Henricus Peeters sustere Catharina om te pretendeeren int Sweerds Servatius gelette ofte swarten merel. Quod Superius dictum attestor Joes Sweerds Nots."

De andere afstammingen waren in dezelfde zin opgemaakt en bijgehouden.

Op de voorzijde van het dokument prijken de vijf verzegelde blazoenen van de "gelethoofden", die tot de Sweerdsraad behoorden, zodat alle mogelijke "confusies" uitgeschakeld werden, op een oogenblik dat de eerste studiebeurzen vrijkwamen. Bovendien bracht het de bevestiging van het uittreksel uit het Sweerdsboek, nopens de oprichting van de Confrerie der V Geslachten.

Deze historische akte berust eveneens in het familiearchief Van Nerum onder inv. nr 415; hierna volgt de reproductie van deze akte.

(wordt vervolgd)

Het huis van vertrouwen DE VOS - CAROYER

werd

MACHIELS - DE VOS

54 Doelstraat

Hoegaarden

steeds kwaliteitsmerken

textiel

wol

confectie

breigoed

ondergoed

sadeau-artikelen

corsets

soutiens

PLAYTEX

gezinszegels

MACHIELS DE VOR

Hooftstuk

en Doelstuk

Stukken van de

Wapen des

Landt Wapen Peters
fundatie

Dit is het verhaal ende de reizen
 van den heer Suerdts (1)
 geboortich tot Hugarie ende in syn
 leuen gressier voer. D'lycht in wettige
 hoochgevoert met jouff. etygelike
 swerdt te leuen voortgebracht
 hebben vyf kinderen presario Lucia
 Henricus etma (2) onder etanion.
 allenacht synd kinderen van Landtsken
 Henricus Peters suster Catharina om te
 spreken den int swerdt. swerdtgeleete
 ofte prouten moer.

Quod superius dictum attestat
 Suerdt. 1713.

- (1) Suerdt Suerdt 1713 - 1719
 Suerdt Suerdt
- (2) Elbana Anna Suerdt 1740 - 1777
 Suerdt Suerdt 1736 - 1804
 Jean François Suerdt 1774 - 1831
 Suerdt Suerdt 1825
 Thérèse Suerdt 1818
 J. H. Suerdt 1819
 Suerdt Suerdt 1825

11

Dit is t'gevol ende waerpen
 van s' Henricus Hoebanc⁽¹⁾ geboortich
 tot ettenhouw ende yn syn leuen brouwere
 ende t'spinnerie tot Brugabroec in dattelyke
 leuendelyke gewast wit soust Marie Ching
 suericht en faemmen vericht solvende
 nagon kinderen Henricus servatius daren
 Joanne Hubertus Catharina Barbara
 Maria Chonopia ende Gerardus altiemach
 sijne thien van Landtscapen Henricus Petrus
 suistere Catharina en te pretendorn int
 Hoebanc Henricus gelycke ofte t'ploorn
 suert.

J'ne superius d'itum acceptor
 J'ne suericht d'it

(1) Henricus Hoebanc
 ♥ Maria Anna Swaerdts

(2) Clauis Hoebanc
 ♥ Remig Hutermaas 1731 1771

Henri Hutermaas 1767
 ♥ Barbe van Nieuw

Henri Hutermaas 1801-18

o e Hoebanc — Henri Hutermaas collation de la l'ans 1747 de Hoebanc

Dit is Egeot ende waaghen
 van J. Henricus Stuyven gelyktygh
 tot Hageveld in J. Henricus Stuyven.
 ende Grouwen alhier in wettighe
 handelycke met Elphabeth Swends
 te paumen woortgelyktygh acht kinderen
 Catharina (2) Henricus Jorritus Elphabeth
 Barbara Maria Chrofia ende Jorritus
 alteraet Jind Henricus van Landtshen Henricus
 Jorritus Jorritus Catharina om te gelyktygh
 Jnt Stuyven Henricus gelyktygh ofte
 filische Stuyven.

Gode Jorritus Eitum ehter
 Jorritus Jorritus

1) Henricus Stuyven + 1188
 Elphabeth Swends

2) Catharina Stuyven
 Grouwen

Jorritus Swends 1766
 F. P. P. P.

Lambert (cousin) + 1191

Dit is het slot van wapenen
 van f. Hubertus Swaerdts (1) geboortigh
 tot Huyssche in een liden compleet
 in den gemeynen raede alhier in welcke
 houwelyck met Barla van Smadlie (2)
 de samen wotendest thien kinderen
 etionius Catalina Jorisapin Jansens
 Elipabeth Janna Hendrick etionius
 Jansz en Philippus altemael kindthind
 van andtopen Hendrick Jansz Jansz
 Catalina om te wotendest in t wotendest
 Hubertus Jansz ofte groene claverenken
 goed superius diction attel
 Jon Swaerdts als

(1) Hubertus Swaerdts 1716 - 1790
 o Barla van Smadlie

(2) Servais Swaerdts 1712 - 1839
 o Elip.

Elipabeth Jansz
 o Jan van alton

Elipabeth van alton
 o C. Vandertack

— Henri Vandertack r. conij 1832

sigel ende wapene

Extra, te
aan not. present 1852

Varia

Voor de postzegelverzamelaars

Deze prachtige reklamedatumstempel werd door de zorgen van het Museum aan onze gemeente geschonken. Het wapenschild van Hoegaarden reist nu de wereld rond ! De idee en de realisatie zijn van onze penningmeester R. VERPOORT.

Bij deze gelegenheid richt het Bestuur tot alle Hoegaardse postzegelverzamelaars een oproep om in de schoot van het Museum een postzegelkring te stichten. De Heer R. VERPOORT staat ter hunner beschikking voor eventuele verdere inlichtingen.

De museumbibliotheek heeft

een ruilabonnement met :

- Geschied- en Heemkundige Kring van het Graafschap Jette en omgeving;
- Pepijn - Haspengouw uit Landen;
- Meer Schoonheid uit Heverlee;
- Oost Brabant uit Aarschot;
- Uitgaven van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis te Brussel;
- Pro Civitate (Gemeentekrediet van België);
- Contact, Provinciale Normaalschool Tienen;

een vast abonnement met :

- Eigen Schoon en de Brabander;
- Vlaamse stam;
- De Bemiddelaar der genealogische navorsers;
- Neptunus;
- Brabant.

Didaktisch materiaal

Volgende Ambassades verlenen hun medewerking voor uitlening van films, dia's, fonoplaten, folders, dokumentatie en inrichten van folkloristische manifestaties :

Engeland, Duitsland, Zweden, Rusland, Griekenland, Frankrijk, Tsjechoslovakije, Finland, Turkije, Bulgarije, Oostenrijk, Verenigde Staten van Amerika, Canada, Italië, Spanje en Polen.

Oproep tot medewerkers

HET STIJGEND SUCCES VAN HET MUSEUM HEEFT BIJKOMENDE WERKZAAMHEDEN TOT GEVOLG GEHAD.

Wij doen beroep op enkele trouwe medewerkers, om tot de Museumraad toe te treden, ten einde er met een paar kleine taken belast te worden. De namen moeten in het museum ingediend worden.

Wie helpt ons aan de vooruitgang van het kultureel leven in Hoegaarden ?

Uit het buitenland

Wij kregen een aanvraag van het CENTRO DI DOCUMENTAZIONE INTERNAZIONALE SULLE ARTI uit FIRENZE in Italië om onze kulturele programma's en activiteiten te laten geworden. Bedoeld organisme zorgt vervolgens voor een verspreiding in de ganse wereld ! Wees voortaan nog fierder dan voorheen een Hoegaardier te wezen !

Koninklijke Bibliotheek

De Koninklijke Bibliotheek van België heeft, ten uitzonderlijke titel, ons kultureel tijdschrift ALPAIDIS onder het nummer BD 23.350 geregistreerd.

De stenen Bierpotten van het museum Julian Van Marum zijn aangekomen ; verzamelaars, komt niet te laat !!!

Katalogus van de museumbibliotheek (vervolg)

Handelingen van de Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen. Jaar 1964.

- Nederzettingssporen uit de La Tène-tijd te Heffen.
- P. Bruegel en het altaar van de Mechelse Handschoenmakers (1551).
- Mechelse Albasten.
- Brieven van een Mechelse Dragonder uit "L'Expédition des Cannibales op San Domingo".
- De evolutie van de politieke opinie te Mechelen (1878-1887).
- Oudheidkundige vondsten in het Grootseminarie.

HOK (Hoogstratens Oudheidkundige Kring) Jaar 1962

- Oorkondenboek van 't Gasthuis van Hoogstraten (14e en 15e e.).
- Oude schepenbrieven (1481-1500).
- Jaargetijdenboek uit de 15e eeuw.
- De twee vrouwen van Jan IV van Kuyc, heer van Hoogstraten.
- Hoogstraten (vorsterij, kasseiweg, gilden, kosterij).
- Minderhout (De Dijkbroden en de Heerlijkheid in de 15e eeuw)
- Rijkevorsel.
- Akte van huwelijksvoorwaarden tussen Jan van Kuik en Machtelt van Borselen in 1387.
- Welke Jan van Cuyk werd in Cleef gedood ?

HOK. Jaar 1964

- De St Jorisgilde van Hoogstraten.
- De St Sebastiaansgilde is 500 jaar oud.
- Hoogstraten in de tijd van Karel de Stoute tot Karel V.
- Kerkenbouw in de Noorderkempem in de 15e eeuw.
- St Ambrosiusgilde te Wortel.
- Een onbekende Heer van Hoogstraten ?
- Jan II van Kuyc, in 1363 te Kleef gedood.
- Bastaard Geert van Kuik en zijn nageslacht.
- De zegels van het kapittel van Hoogstraten.

HOK. Jaar 1965

- Antoon de Lalaing, 3e graaf van Hoogstraten (1533-1568).
Zijn voorgangers en nakomelingen, graven van Hoogstraten.

De Spijker - Jaar 1964 n° 1, 2, 3, 4

- Achterbroek, opstandig dorp.

Idem. Jaar 1965 n° 1, 2, 3, 4.

- Achterbroek, opstandig dorp.

Idem. Jaar 1966 n° 1/2

- Gerard Meeusen en de Heerlijkheid Essen-Kalmhout-Huybergen.
- Projekt voor allereerste steenweg van Antwerpen naar de grens.
- De windmolen van de Abdij van Essen.
- De Burgemeestersstoet te Essen.
- Een straatnaam voor Dr. J. Goossenaerts.

De „TWEE B „ actie van de

BANK VAN BRUSSEL

verdubbelt de tegoeden op rekening van haar cliënten
bij een overlijden ingevolge ongeval
vermeerdert die tegoeden met 50 % bij een algehele
blijvende invaliditeit

minimum 30.000 Fr per rekening

maximum 4.200.000 Fr per verzekerd hoofd

De „TWEE B „ actie is van belang voor U en uw
Familie . Vraag inlichtingen : meer dan 800 Agents-
schappen van de BANK VAN BRUSSEL ter uwer beschikking

Bakkerij

VANDENNEUCKER

Hoegaarden

tf 016/76161

specialiteiten van

taarten en gebakken

voor fijnproevers

men bezorgt ten huize

lekkere wijnen

en

lijne likeuren

alle rookartikelen

JAAK
MARCHAL
STERCKX

13 Doelstraat

tf 016/76578

Hoegaarden

Voor de lekkere bieren van Hoocht waters
en Hoegaards Bier Das Ale
wendt U tot **FINOULST MARCEL**
79 Nieuwstraat Hoegaarden
Alle soorten kolen

1886 - 1969

Koop uw meubelen
gordijnen
draperiën
bij vakmensen daarom EEN adres
MANNAERTS - RUELENS 68 Doelstraat
Hoegaarden
t 016/76.385
zegels
vakantie en reizen gezinszegels

Brood- en banketbakkerij
specialiteiten van suikertaarten
grote kaus van doopsuiker en doopdozen
SWINNEN - VAN HULST 5 Arthur Putzeysstraat
Hoegaarden
men bestelt ten huize
t 016/76.177

Voor alle voertuigenherstellingen
EEN adres vlugge benzinebediening
garage
WUESTENBERGHS - BROUWERS
28 Ernest Ourystraat Hoegaarden
t 016/76.278

- Rommelpotten te Essen.
- Een turfsteker bezoekt het museum te Essen.
- Vuursteen te Halsteren.
- Bodenvondsten in W. Brabant.
- De Verhoevekensboom.

Jaarboek van de Vrijheid van het land van Geel. Jaar 1965 n° 4

- Lijst der pastoors sedert 1495. De Drossaerden. Bly-inkomst. De opkomst van Geel.
- Historische opvolging van de Heeren van Gheel.
- Opvolging der Drossaerds.

Idem. Jaar 1966 n° 5

- Opvolging der Drossaerds.
- Leex of de verloren vlekke. Eersten of Primi der Universiteit van Leuven, gesproken uit het Kollegie van Gheel.

't land van ryen. Jaar 1965 Afl. 1/2

- Lier en Zuid Afrika.
- Over Lierse volksmensen.
- Jan van Beers als gastheer.
- Langs de rustige loverlaar.
- Een historische wandeling. Lierse stadsbeeld in de 18e en 19e.
- Arthur Vanderpoorten.
- De mortaliteit te Lier in de tweede helft der 18e eeuw.
- 15 jaar Harbalorifa.
- De bestuursadministratieve betrekkingen tussen Lier en Herentals tijdens de eerste helft der 17e eeuw.
- Kind zijn.
- Anabaptisten te Lier.

Idem. Jaar 1965 n° 3/4

- Het huis van mijn vader.
- Oorsprong en betekenis van de Gummaruslegende.
- De Lierse bedevaartvaantjes van St Gummarus.
- Een historische wandeling. Het Lierse stadsbeeld in de 18e & 19e.
- De bestuursadministratieve betrekkingen tussen Lier en Herentals tijdens de eerste helft van de 17e eeuw.
- Humor in oude dokumenten.
- De Lierse stadeconomie tijdens de 14e en 15e eeuw.
- Bij de restauratie van een mooi en oud Liers gebouw.

Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent. Jaar 1962.

- Die Trierer Handschriften in Gent.
- Bijdrage tot de landbouwgeschiedenis in Z. Oostvlaanderen. (1570-1790)
- Enkele bronnen voor de sociale geschiedenis te Gent in de 19e.
- Historische geografie van het overstromingsgebied van de IJzer in de Middeleeuwen.

Idem. Jaar 1964

- Het waterwegennet ten N. van Brugge van de 11e tot de 14e eeuw.
- De landbouweconomie en de pacht in Vlaanderen tijdens de late Middeleeuwen.
- Enkele gegevens over dijkbreuken en dijkherstel in Hulsterambacht (1582).
- Kenmerken van de industriële ontwikkeling te Aalst (1795-1875).
- De Gentse Werkersverenigingen in 1887.

Idem. Jaar 1965

- Van oudheid naar Middeleeuwen. Continuïteit of discontinuïteit.
- Het probleem Dries in de Middeleeuwen. Landbouw in Vlaanderen.
- Pierre Ignace Lievin van Alstein; Gents slavenkapitein in Nantese dienst (1733-1793).
- De reacties van de Brugse Jacobijnen tijdens de eerste Franse inval (1792-1793).
- Utopisch socialisme en romantiek in de Gentse pers (1840/45).

Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde. Jaar 1961 Afl. 2.

- Mgr. Jan Mahieu, eerste Bisschop van Deventer.
- Bijdrage tot de Geschiedenis der Minderbroeders te Oudenaarde.
- Een inventaris van het OLV hospitaal te Oudenaarde.
- 2e eeuwse versierde "Advicisi"-Kom te Velzeke.
- De geschiedenis der kerkgebouwen van Leupegem.
- De Gilde St Sebastiaan te Oudenaarde door de eeuwen heen.
- Een merkwaardige grafzerk op het kerkhof te Oudenaarde.
- De redding van de Oudenaardse kultuurmonumenten.

Idem. Jaar 1965 Afl. 2

- Graaf Fleuriot de Langle, eerste Plaatskommandant van Oudenaarde na de slag van Waterloo.
- Jules Boulez. Inventaris van zijn picturaal oeuvre.
- De oudste gegevens over apothekers in Oudenaarde.
- Het landboek van Eine.
- Het werk en studiemateriaal van Philips Ferdinand van Meldert. Rechtspraktijk in de 18e eeuw.
- De Paashouders in de verschillende parochies van de Dekenij Oudenaarde.
- Kunstschilder Edmond Van De Vijvere.
- Rouwborden in de St Andreaskerk te Beerlegem.
- Een typische Oudenaardse naam.
- Monikken uit Oudenaarde afkomstig in het klooster te Boneffe.
- Toponymie van Oudenaarde.
- Oudenaardse tapijthandel en industrie in de 17e en 18e eeuw.

In ALPAIDIS adverteren

doet uw zaak renderen.

Annalen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse. 1962

- Hulde aan Eugeen Soudan.
- Stadsbranden te Ronse.
- Le problème préhistorique du Mt de Musique.
- De grafstenen van de oude St Martenstoren.
- Het Begijnhof te Ronse.
- Wel en wee in onze stad.
- Het Doksaal der St Hermeskerk.
- Kerkelijke instellingen voor 1794.
- Een vermeende beeldenstorm te Ronse.
- Documents concernant les princes catholiques de Nassau.
- Een steen met het wapen der Nassau te Oudenaarde.
- Toneelprogramma's uit de 18e eeuw in het Museum te Ronse.
- Le Fiertel à Wattripont.
- La rue du Marais Rouge.

Idem. Jaar 1964

- Célèbrités Renaissiennes.
- Ronse in de vorige eeuw.
- Het wapen van de stad Ronse.
- De oorsprong van het "aireke" van de Fiertel.
- De regeling voorzien door de 13e eeuwse keuren te Ronse.
- Nog steeds de Rode Broekstraat und kein ende.
- Découvertes archéologiques à Renaix.
- De opgravingen in de Krypte der St Hermeskerk.

Idem. Jaar 1965

- Célèbrités Renaissiennes.
- De jongste opgravingen in de Krypte.
- Geschiedenis van de stichting van het St Vincentiusgenootschap te Ronse.
- Chanoine Puissant.
- Origines de quelques patronymes, de quelques matronymes, de quelques surnoms et de quelques sobriquets de famille à la Durenne et les environs.
- Que signifie le nom Renaix ?
- Genealogie van de Heren van Ronse.
- De steenhouwerstekens in de St Hermeskerk te Ronse.
- Iets over het Rijksarchief te Ronse.
- St Hermes en zijn collega's als genezers van waanzinnigen.
- De hulp aan geestesgestoorden rond St Hermes van Ronse.

Idem. Jaar 1966

- Célèbrités Renaissiennes.
- Les Renaissiens à l'Université de Louvain.
- Oude Textieltermen.
- Een muzikale ydille.
- De bevolking van Ronse in 1559-1579.
- Onuitgegeven zegels van het stadsarchief van Ronse.
- Rue de l'Etôt.
- Le gisement mésolithique du Pottelberg de Flobecq.

- De beeldenstorm en zijn nasleep.
- Un document en rapport avec l'industrie textile à Renaix au Moyen-Age.
- De laatste opgravingen onder en rond de St Hermeskerk.
- La chapelle de Croix sur Pile à St Sauveur.

De Rivaliteit tussen Aalst en Dendermonde vroeger en nu
(Spotnamen, rivaliteitsvormen en spotliederen)

Oudheidkundige Kring van het land van Dendermonde. 1965 n° 1

- Konfiskatierekeningen van het Kwartier Dendermonde (1568-1608)

Idem. Jaar 1965 n° 2

- Konfiskatierekeningen van het Kwartier Dendermonde (1568-1608)
- Te Zele in 1595.
- De Armenmolen te Berlaere.

Idem. Jaar 1965 n° 3

- De Armenmolen te Berlare.
- Een kerkdief veroordeeld te Overmere in 1732.
- De St Jorisgilde van Hamme.
- De Muzikantenfamilie Robson.
- De Leeuwerkenaars van Dendermonde gaan leningen aan (1771-1774).
- Berichten voor Dendermondse geschiedenis.
- Genealogie Van Bogaert.
- Kleine opgravingen in de Merovingische begraafplaats te St Gillis bij Dendermonde.
- Schepenbank van Grembergen in 1769.
- Oliemolen "de Sneek" te Grembergen.

Idem. Jaar 1965 n° 4

- Het spel van sinnen van de Dolende Mensche ende de Gratie Gods.

Jaarboek van de Zottegemse culturele kring. 1962/63

- Schorisse zendt zijn zonen.
- De Heren van Herzele.
- De heropgerichte schandpaal te Herzele.
- Franse bezetting.

Archaeologia Belgica. n° 1

- Opgravingen bij St Hermes te Ronse.

Idem. n° 22

- Opgravingen in de S. Verone kapel te Leefdaal.

Idem. n° 36

- Oudheidkundig onderzoek van de St Martinuskerk te Genk.

Idem. n° 37

- Oudheidkundig onderzoek van de S. Elooiskerk te Snellegem.

(wordt vervolgd)

De warme wereld van André Lories

door Em. Vandervelde

Ik ken André Lories nu ruim zes jaar en volg hem sindsdien op de voet, van week tot week, zo niet van dag tot dag.

Van 16 tot 30 maart jl. hield hij een uitgebreide tentoonstelling in de galerij "L'Essor" 19 rue de France te Huy.

Ik mocht daarenboven een lang artikel over hem publiceren in "Profielen van hedendaagse kunstenaars", Wilsele, Vereniging Pentagoon 1969.

Beide gebeurtenissen boden mij een unieke gelegenheid om een bilan op te maken over het resultaat van twee jaar hard werken van de kunstenaar.

De bedenkingen die ik hier neerschrijf zijn geen overzicht van dat werk, maar peilingen in de bestendige evolutie van Lories' kunst.

In mijn menigvuldige contacten met de kunstschilder trachten wij samen steeds dieper door te dringen tot de essentie van de kunst, en deze beschouwingen moeten dan ook aanzien worden als een tasten naar het ware wezen van de kunst van Lories.

Het is met genoegen dat ik deze bijdrage afsta aan de vrienden van het "Nieuhuys"; zij moge tevens een hulde zijn aan het belangrijk cultureel werk dat zij presteren, ons gewest ten bate.

x

x x

Het is niet mogelijk uit te maken dat de schilderkunst van André Lories steeds wint aan diepgang, aan inhoud.

Niet zo heel lang geleden bleef zijn palet beperkt tot landschappen, folkloristische boeretypes, taferelen met gewestelijke gebruiken, boomstronken en tralies; enkele malen waagde hij zich aan de menselijke figuur als dusdanig : tieners en jeugdige vrouwenfiguren begrepsden toen zijn horizon.

Als ik thans zijn thematiek overschouw en voor U, lezer, opsom zult u de sprong in de ruimte zien.

Er zijn eerst en vooral de beklemmende doeken die als uitgangspunt oerelementen naar voren brengen. Ik zeg wel oerelementen : water, vuur, lucht, aarde zijn niet meer weg te denken uit de laatste werken. Zo maar voor de vuist citeer ik enkele sprekende titels : "Terra", "Najade", "de roef van het vuur" e.a.

Nauw daarmede verbonden ontdekte de schilder opnieuw oervormen : het ei, de cel, vegetalen en mineralen in schilderijen als : "Ab ovo", "Origo", "Ceres", "Oedipus koning".

Vervolgens is er de indrukwekkende reeks menselijke figuren. De schilder stelt de mens thans centraal : de mens onder al zijn aspecten; hij waagt het zelfs de menselijke gestalte en meer in het bijzonder het menselijk gelaat in meer dan natuurlijke grootte voor te stellen, en hij lost de problemen die daaraan inherent zijn, op met sierlijkheid en bevallige kloekheid.

Er is een tijd geweest dat Loriers slechts vage typen, ik zou haast zeggen gestyleerde mensen schilderde, zonder veel uitdrukking, zonder adel; koel en beheerst en strak. Thans wordt het menselijk gelaat in bijzonder grote afmetingen, haast in close-up, getekend en geschilderd : de ogen leven weer vol donkere gloed; het gelaat is bewerkt, vaak doorkerfd en doorgroeft van passies, enkele keren bloeit zo'n gelaat passieloos open tot sublimatie. Zijn mensen zijn dragers van diepe gevoelens of hevige strevingen, die niet meer aan de oppervlakte blijven maar aangrijpend worden behandeld. In het klooster der Zusters van Maria te Landen prijkt aan de wand bij de kapel een grote Kristus. In deze indrukwekkende figuur wordt lijden gesuggereerd van binnen in : disproportie in de gelaatstrekken, pijnlijk vertrokken mond. Fysieke pijn wordt uitgebeeld in de tere Mariafiguur van "Na de boodschap". Er is de superieure glimlach van "Prometheus", de man die weet, de sexuele passie van "Gutifars vrouw", de koele afstandigheid van de kuise begeerde, en zoveel andere beklemmende figuren.

Deze personages groeien niet alleen in afmetingen maar ook in adel.

Men verwijt soms aan Loriers dat hij teruggrijpt naar mythologische onderwerpen, naar personages uit sagen en legenden. Laat mij eerst en vooral toe op te merken dat hier nergens sprake is van historische reconstructie, van vertelling of nabootsing en dat deze personages dus niets te maken hebben met hetzij welke anekdotiek.

Met mythologie hebben ze dit gemeen dat ze veredelen en sublimeren; maar de mannen en vrouwen die hij schildert zijn mensen van deze tijd, mensen van vlees en bloed, geen abstracties, geen symbolen... ook zij zijn een stukje Haspengouwse weelde.

Moet de mens trouwens in de 20ste eeuw noodzakelijker wijze afgetakeld worden in al zijn verschijningsvormen ? Heeft hij zijn stralende luister uit de Renaissance kwijt gespeeld in kleinheid en kommer ? Wie de 20ste eeuw meet aan haar kunstproductie vindt een eigenaardige collectie buitenissigheden, experimenten zonder zin en zonder zorg, gewild eigenaardig. Wie de mens wil herwaarderen, hem in een stralenkrans van lof en luister zet bouwt aan een nieuwe klassieke schoonheidsleer die, zo hopen wij vast, aldra alle vunzigheid en vuil zal wegspoelen.

Vergeef mij die retorische zinnen, beste lezer, maar het wordt tijd dat wij allen oude, gevestigde waarden weer naar waarde gaan schatten als wij ze op onze beurt bevruchtend gaan vernieuwen.

Het hoeft nauwelijks betoogd te worden dat de vormgeving van Loriers zijn stralende inspiratie volgt. De densiteit in zijn tableaux wordt bestendiger, de intensiteit van de kleur vlamt erin op.

Loriers heeft de lastige kunst geleerd van de samenstellende elementen in zijn scheppingen te integreren in het geheel. Of deze doeken landschappen of personages voorstellen heeft daarbij minder belang. Ik heb het in deze bijdrage vooral over figuren, maar ik zou dezelfde notities gemaakt hebben moest ik hier hoofdzakelijk zijn landschappen behandelen.

Als de kunstschilder vroeger de achtergrond, rond de figuur, opvulde met toevallige en gemakkelijke geometrische ingrediënten, vormden de personages als het ware een medaillon, dat los stond in de hele compositie, meestal was de figuur dan vast omlijnd als bij Rouault. Thans worden de sierstukken zó gekozen dat zij deel uitmaken van de hoofdvoorstelling, deze aanvullen, ze beschaduwen of belichten of contrasterend doen naar voor springen.

Deze ingrediënten zijn meestal van kosmische aard : bolvormige nevelvlekken, spiralen waarvan de windsels soms duidelijk zichtbaar zijn, ellipsen en ovalen, vlammen en kronkels.

Als het onderwerp dit vergt zijn zij vaak ook plantaardig : wortels en takken, stronken en stengels, bladeren en bloemen; soms zijn het mineralen : versteende schelpen, kristalvormige formaties, tot juwelen hervormde natuurstenen.

Als die versiersels dienen niet de barokke decoratie op zichzelf, zij brengen een nieuwe gefundeerde luister in heel de conceptie en geven aan het werk van Loriers een ongehoorde densiteit, zij beklemtonen ook door hun magisch kleurenspeel de intensiteit van die kleur.

Die werkwijze geeft aan de figuur, en dat zal wel de bedoeling zijn, een irreëel karakter en soms een surrealistisch tintje; zij vooral belet dat de mythologische personages historisch zouden gebonden zijn.

Daarenboven wordt de factuur zelf : het opleggen van de verf in verschillende lagen, het inwerken op het doek, het op elkaar leggen, trefzeker. De vaardigheid van de meesterhand wordt duidelijk zichtbaar en ze wordt met zo'n gemak aangewend dat het maken zelf in een versneld tempo kan geschieden. Routine, een gevaarlijk iets voor het afglijden naar vervlakking, kan ook een geducht wapen worden voor versnelde schepping; zij belet de schilder te knoeien; men voelt zo de eerste geur van de klokspijs.

Verblijvend is daarbij dat de figuur zelf realistisch wordt opgebouwd en dat het lineair element, vooral in de werken op Steinbachpapier, grafisch wordt onderstreept.

Hoegaarden maakt weldra kennis met Loriers' werk; deze kennis-making groeit wellicht uit tot drukke relaties. Laar en zijn Tiendschuur liggen op een boogscheut van Hoegaarden. De kunstschilder

beschikt daarenboven thans over een bestendige galerij onder de balken van een landelijk gul huis : Dorpstraat 92 Laar : een oase van stilte, waar het riekt naar fruit, biet en graan.

x
x x
x x

Deze kunstenaar stelt te Hoegaarden tentoon van 6 tot 21 december e.k. in het Museum Julien Van Nerum.

Enkele biografische gegevens :

André LORIER

- geboren te Laar (Haspengouw) op 23 december 1926
- Beoefent de schilderkunst van zijn prilste jeugd af, werkte enige tijd onder leiding van Armand Knaepen (41-43) - Verbleef een tijdlang te Brussel waar hij zich toeleigde op de studie van de menselijke figuur.
- Maakte studiereizen in Frankrijk, Nederland, Duitsland, Engeland, Spanje, Italië, Zwitserland.

Beoefent in hoofdzaak de schilderkunst en maakt monotypes.

Tentoonstellingen :

Individuele : Ronse, galerij "Uutvercoren"
Soignies : zaal "Hostellerie"
Landen : Stadhuis (ingericht door het gemeentebestuur)
Tienen : Koninklijk Atheneum
Brussel : galerij "La grande Jatte"
Hoei : galerie du Cercle Artistique "l'Essor"

In voorbereiding voor 1969-1970 :

individuele tentoonstellingen te Brussel en te Parijs (rive gauche)

Groepstentoonstellingen : te Brussel, te Laar (Tiendschuur jaarlijks salon van de Haspengouwse Kunstkamer)
te Tienen (Brabantse kunstkringen en schilders uit "Profielen van hedendaagse kunstenaars")
te Jette (Cultureel Centrum), te Leuven (museum en academie van Schone Kunsten), te Opheylyssen (Prvinciaal Domein).

- Is stichter en lid van de "Haspengouwse Kunstkamer".
- Werken in privé-bezit in binnen- en buitenland; in collectie van de stad Landen, het Cultureel Centrum van Ronse en de N.M.B.S.

x
x x
x

Enaladan 1969

kapitein ter zee degreef d., brussel
de heer dotremont l., hoegaarden
de heer boel h., burgemeester van tien
de heer point j., kersbeek-miskom
de heer evrard x., keerbergen
de heer dopp j., professor aan de universiteit van leuven
de heer lochie a., outgaarden
de eerwaarde heer deken vanderhasselt p., hoegaarden
de heer borremans l., ambassadeur van België, brussel
ambassade van de socialistische tjechoslovaakse republiek - brussel
de heer dupont georges, tien
mevrouw martin emma, onderwijzeres, brussel 3
gulden lelie, vzw, hoegaarden
de heer putseys frits, kessel-lo
de heer steveniers, brussel 6
de heer simeons jean, brussel 15
de heer rené gilis-vandegoor, apotheker, tien
de heer julien weicker, brussel 15
de heer peeters gustave, tien
de heer thomas, hoegaarden
de heer vandermolen, hakendover
de heer stockmans emiel, hoegaarden
de heer morael georges, hoegaarden
de heer girouille albert, hoegaarden
de heer hubert jules, hoegaarden
de heer smets august, hoegaarden
de heer stockmans clément, hoegaarden
juffrouw hermans mariette, hoegaarden
de heer hettich andré, burgemeester van hoegaarden
de heer stes, geneesheer, hoegaarden
de heer pierlet, advocaat, hoegaarden

de heer veroeveren, hoegaarden
 de heer jubin, hoegaarden
 juffrouwen meeuwens, hoegaarden
 mevrouw vervoort, hoegaarden
 de heer lodewyckx l., geneesheer, hoegaarden
 familie van winkel, hoegaarden
 de heer hermans p., hoegaarden
 de heer thomas, ohain
 de heer dodion maurice, muizen
 de heer wuyts jean, koningslo-vilvoorde
 de heer van nerum gustave, montpellier (frankrijk)
 de heer van den eede, malderen
 de heer vanhentenrijck pierre, leuven
 de heer gasia georges, hoegaarden
 mevrouw dotremont, brussel
 majoor charlier, brussel
 kommandant remy, vilvoorde
 kommandant verreth, brussel
 de heer snoeckx, j., oostersele

Voor al uw waters

en ook

Evian

Vittel

Vichy

Perrier

enz...

wijnen en likeuren

alle soorten

vreemde en inlandse bieren

prijzen zonder konkurrentie

aan adres

G. VANDERMOLEN EN ZONEN

19 Ernest Ourystraat

Hoegaarden

Augustus 1969

OPINIEONDERZOEK OVER HET MUSEUM JULIEN VAN NERUM
te HOEGAARDEN op aanvraag van het MINISTERIE VAN KULTUUR

-----

1. Kent U het Museum Julien Van Nerum van Hoegaarden ?

JA - NEEN

(1)

2. Hebt U het Museum Julien Van Nerum reeds bezocht ?

JA - NEEN

(1)

3. Hoe vindt U het ?

4. Wat dient er volgens U nog verbeterd te worden ?

5. Wat trekt de meeste aandacht ?

6. Vindt U het een gelukkig initiatief ?

JA - NEEN

(1)

erug te sturen aan het

Museum Julien Van Nerum VZW
Nr 2/4 Ernest Ourystraat
HOEGAARDEN

(1) het onnodige doorhalen
aub.

MUSEUM JULIEN VAN NERUM

Vereniging zonder winstoogmerk
Aangesloten bij het Verbond der Verenigingen zonder winstoogmerk
en bij de Belgische Museumvereniging.

Raad van Beheer :

Hubert VAN NERUM
Albert GUILLUY
Roger VERPOORT

Tarief van de publiciteit

Plaats	Volledige bladzijde	Vier maal volledige bladzijde	Halve bladzijde	Vier maal halve bladzijde	Kwart bladzijde	Vier maal kwart bladzijde	Eigenhandig ingelast
Tekstbladzijde	475 Fr.	1700 Fr.	250 Fr.	900 Fr.	130 Fr.	450 Fr.	met overeen te komen beperking 200 Fr.

Teksten overmaken en betalingen vereffenen aan een bestuurslid of aan :

Roger VERPOORT
Penningmeester
203, Victor Hugostraat - Brussel 4

P. C. R. 109000 van de Bank van Brussel
Agentschap DAILLY te Brussel 3
voor rekening nr. A/37/21
van het Museum Julien Van Nerum, VZW

Wie een faktuur verlangt, gelieve 7% taks bij de hierboven aangehaalde tarieven te voegen a. u. b.

Het Bestuur is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de aankondigingen en houdt zich het voorrecht
ze na te zien vóór publikatie.

Abonnementsvoorwaarden :	gewoon abonnement	25 fr. per jaar
	steun - abonnement	50 fr. per jaar
	ere - abonnement	minimum 100 fr. per jaar

Oplage : 500 Eksemplaren.

Op de kaft : Alhambic van Hougardia N. V.

voor

al

uw

drukwerken...

Drukkerij A. Fourie

klein overlaar 4

hoegaarden

tel. 016.762.21

Periodiek